WESLEY J. SMITH: INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – MAȘINĂRII, NU OAMENI

Autor: Ioana-Macrina Cotos-Jinga | 17 ianuarie 2022

Un articol de *Wesley J. Smith* *pentru* *First Things*

Articol original: *AI Machines: Things Not Persons*

Transumaniștii consideră că ne apropiem cu pași repezi de momentul în care tehnologia va fi de neoprit, adică atunci când va avea puterea de a se autocoordona. În concepția lor, acest eveniment reprezintă începutul erei post-umane. Pentru a ajunge în acel punct, trebuie mai întâi să se inventeze o inteligență artificială, niște calculatoare sau roboți conștienți și cu abilitatea de a se autoprograma independent de controlul uman. Transumaniștii cred că invențiile dotate cu inteligență artificială ar avea conștiință de sine și deci, ar merita aceleași drepturi pe care le au și oamenii.

Nu râdeți! „Drepturile roboților” au susținători în locuri importante. Spre exemplu, într-un articol scris de Hutan Ashrafian, publicat recent în respectata revistă științifică *Nature*, autorul încurajează emiterea unui document, „precum Declarația Universală a Drepturilor Omului”, dar care să apere mașinăriile dotate cu inteligență artificială de posibilele nedreptăți pe care oamenii sau alte mașiniării le-ar săvârși împotriva lor:

Umanitatea este pe cale să ajungă la posibilitatea de a da naștere unei noi rase inteligente. Fie că această inteligență este sau nu «artificială» nu are importanță, ci faptul că noua populație digitalizată va merita demnitate morală, drepturi și o nouă lege care să o protejeze.

Răspunsul meu la această problemă este unul cât se poate de simplu. Mașinăriile nu au nici demnitate și nici drepturi care să fie asemănătoare celor umane. Mai mult, invențiile dotate cu inteligență artificială doar imită simțirea. Ca obiecte inanimate, aceste invenții nu ar putea fi mai rănite (înțeles diferit de „deteriorate”) ca un prăjitor de pâine. Chiar dacă aceste mașinării au fost construite cu celule umane sau ADN, ele nu ar putea fi

niciodată catalogate drept ființe biologice.

Promovarea drepturilor roboților este cât se poate de reducționistă, pentru că distruge înțelesul și valoarea proprie doar vieții umane. Spre exemplu, utilitaristul și biotehnicianul de la Princeton, Peter Singer, și cercetătoarea poloneză Agata Sagan pun accentul pe faptul că există un risc ca roboții dotați cu inteligență artificială să devină victimele opresiunii umane:

În prezent, roboții sunt doar niște obiecte pe care le deținem. Dar dacă ei devin îndeajuns de avansați încât să dezvolte sentimente? Până la urmă, nu este creierul uman doar o mașinărie avansată?... Dezvoltarea unui robot conștient de sine, neacceptat în totalitate ca un membru al comunității noastre morale, ar putea duce la discriminare la o scară mai mare.

Abordarea de mai sus recurge la omogenizare. Dacă creierul este cu adevărat o mașinărie, atunci orice mașinărie care gândește merită aceleași drepturi pe care le primește o persoană cu un creier funcțional. Dar creierul uman – și, mai important, mintea – este mult mai mult decât un calculator complex și organic. Așa cum fiziacianul și bioeticianul de la Stanford, William Hurlbut, mi-a spus la un moment dat, „Conștiința umană nu este un simplu calcul. Aceasta se bazează pe întreaga noastră ființă și este într-o strânsă legătură cu aparatul neuronal, care, la rândul lui, este asociat cu sentimentele și acțiunile noastre.” Cu alte cuvinte, gândirea umană se naște din interacțiunea complexă dintre rațiune, emoții, analize abstracte, experiențe, memorii, educație, motivație subconștientă, biochimie și așa mai departe. Aceste lucruri vor fi mereu neaccesibile și imposibile pentru roboții dotați cu inteligență artificială. Chiar dacă o mașinărie dotată cu inteligență artificială ar dobândi capacitate nelimitată de procesare, tot nu ar putea să simtă, pentru că ar fi capabilă doar de calcule.

În plus, suntem, prin natura noastră, ființe morale. Calulatoarele inteligente artificial nu ar avea astfel de caracteristici inerente. Mai mult, oamenii au liber arbitru, pe când roboții inteligenți artificial, construiți din silicon și coduri binare, sunt doar sclavii algoritmului lor. Deci nici măcar nu pot gândi liber. Mai există și componenta spirituală: existența sufletului uman poate fi o problemă foarte dezbătută în zilele noastre, dar, în ciuda acestui fapt, eu susțin că fiecare dintre noi are un suflet, pe când o mașină fabricată nu ar putea avea cu siguranță unul.

Niciunul dintre argumente de mai sus nu este valid pentru Singer și Sagan. Ei cred că va veni un moment când roboții vor fi considerați persoane egale cu noi. Dacă roboții au fost creați pentu a dezvolta capacități umane, drum care ar putea duce la nașterea conștiinței, am avea un motiv întemeiat să ne gândim că ei pot într-adevăr să dezvolte o conștiință. Atunci ar începe mișcarea pentru drepturile roboților.

De fapt, aceasta a început deja, dar să sperăm că nu va duce nicăieri. Încă există o

ierarhie decentă de valori morale pe care oamenii o respectă. Chiar și dușmanii excepționalismului uman se ghidează după acest lucru, motiv pentru care se uită mereu după abilități asemănătoare oamenilor în entități mai mici, fie animale, fie în calculatoare/roboți dotați cu inteligență artificială, cu scopul de a-i aduce pe o poziție de egalitate morală cu noi.

Consecința principală a faptului de a forma astfel de relații de egalitate, false din punct de vedere moral, este diminuarea importanței fundamentale de a fi uman – dar poate, acesta este, de fapt, chiar scopul acestor oameni. Nu este o coincidență că mulți dintre intelectualii care au devenit susținători ai personalizării mașinăriilor susțin, de asemenea, și depersonalizarea ființelor umane. Dacă acceptăm vreodată mașinăriile (sau cimpanzeii) pentru că „sunt și ei oameni”, valoarea noastră nu ar mai fi considerată intrinsec unică. Entitățile umane ar fi la fel ca oricare alte entități care dețin cea mai neînsemnată capacitate de procesare. Aceste acțiuni nu duc la înnobilarea ființelor mai mici și nici nu denotă respect pentru ele, ci din contră, demonstrează lipsă de respect pentru ființele umane.

Acest articol a fost tradus cu acordul publicației *First Things*.

Imagine: Artificial Intelligence; Sursa: Wikimedia Commons